

NOTA

Betreft: Syntheseverslag van de plenaire zitting
                  - Brussel, 7 en 8 november 2002 ¹

---

1. OPENING VAN DE ZITTING

1. Coördinatie van de economische beleidsmaatregelen

- a)   debat over het verslag van Werkgroep VI, voorgezeten door de heer Hänsch
      (doc. CONV 357/02)

In zijn inleiding tot het debat complimenteerde de voorzitter de heer Hänsch en alle leden van de werkgroep met het verslag dat zij aan de Conventie voorleggen. De voorzitter herinnerde eraan dat het mandaat van de Werkgroep economisch bestuur niet gemakkelijk was, omdat een debat over economisch bestuur al gauw overgaat in een bespreking van beleidsinhoudelijke aspecten. Hij deelde mee dat de werkgroep weliswaar over vele punten conclusies heeft kunnen formuleren, doch dat het verslag ook nog vele vragen openlaat, waarover de Conventie een debat zou moeten voeren.

---

¹   Het verbatim van de plenaire zitting staat op de volgende website:
      <http://www.european-convention.eu.int>

De voorzitter memoreerde dat het debat niet bedoeld is om te discussiëren over de koers van het economische beleid dat sommigen graag binnen de Unie ontwikkeld zouden zien, maar beoogt een institutioneel kader vast te stellen dat de Unie in staat stelt doeltreffend een beleid uit te voeren, zonder dat vooralsnog wordt ingegaan op de strekking van dit beleid.

i) het verslag van de werkgroep

De heer Hänsch heeft de conclusies van de werkgroep als volgt gepresenteerd:

De groep was het er in ruime mate over eens dat de bevoegdheden op het vlak van het economische en het monetaire beleid zo tussen de Unie en de lidstaten moeten worden verdeeld dat de bevoegdheid voor het monetaire beleid in de eurozone bij de Unie ligt, met beheer via de Centrale Bank, en de bevoegdheid inzake het economische beleid in handen van de lidstaten blijft.

Wat het monetaire beleid betreft, was de werkgroep het er in ruime mate over eens dat de Centrale Bank gevrijwaard moet blijven van politieke invloeden en dat ook haar huidige structuur en mandaat gehandhaafd moeten blijven, met als voornaamste prioriteit de prijsstabiliteit. Enkele leden waren evenwel voorstander van meer transparantie van de Centrale Bank en wensten dat haar mandaat wordt uitgebreid met de groei- en werkgelegenheidsdoelstellingen.

Ten aanzien van de vraag hoe de coördinatie van de economische, sociale, fiscale en werkgelegenheidsbeleidsmaatregelen kan worden verbeterd, herinnerde de heer Hänsch aan de vier bestaande instrumenten: de globale richtsnoeren voor het economische beleid (GREB's), het stabiliteits- en groeipact, de open coördinatiemethode en de harmonisatie van de belastingen.

Tussen de leden van de groep tekende zich een duidelijk akkoord af ten gunste van versterking en verbetering van de coördinatie. Zij konden het evenwel niet eens worden over de rol die de Commissie in het kader van de versterking van deze coördinatie zou moeten spelen. Het belasting-hoofdstuk was uitermate gevoelig. Hoewel de meeste leden wensten dat de Raad wetgeving inzake indirecte belastingen, vennootschapsbelasting en energie- en milieubelastingen met gekwalificeerde meerderheid in het kader van de medebeslissingsprocedure zou kunnen vaststellen, waren andere leden juist tegen elke toepassing van de gekwalificeerde meerderheid op dit gebied.

De werkgroep was van oordeel dat de Eurogroep als informeel discussieforum tussen de lidstaten van de eurozone een zeer belangrijk instrument vormt en wenste dat dit informele karakter behouden blijft. Wat de formele besluiten met betrekking tot de eurozone betreft, was een flink aantal leden van mening dat deze moeten worden genomen door een Raad ECOFIN die enkel uit de aan de eurozone deelnemende lidstaten bestaat.

De werkgroep vond dat de externe vertegenwoordiging van de euro in internationale organisaties doeltreffender moet worden. Een deel van de leden van de werkgroep was van mening dat de voorzitter van de Eurogroep deze taak moet blijven vervullen, terwijl anderen wensten dat in het verdrag een bepaling wordt opgenomen waarin deze rol aan de Commissie wordt toegewezen, naar analogie van de werkwijze inzake de handelspolitiek.

De voorstellen voor een nieuwe redactie van de artikelen 2, 3 en 4 VEG en 2 VEU waren zeer omstreden. Verschillende politieke opvattingen stonden tegenover elkaar. Sommige leden bepleitten dat de volledige werkgelegenheid, de sociale en territoriale samenhang en de sociale markteconomie worden genoemd. Anderen insisterden op het vermelden van duurzame groei en mededinging. De heer Hänsch wenste een debat in de plenaire zitting over dit punt, aangezien dit onderwerp het mandaat van de werkgroep overstijgt.

ii) debat in de plenaire zitting / conclusies

Het hieropvolgende algemene debat leidde tot een bevestiging van de consensus van de werkgroep over de handhaving van de huidige verdeling van de bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten inzake het economisch en het monetair beleid, te weten:

- de bevoegdheid voor het monetair beleid in de eurozone komt bij de Unie te liggen;
- de bevoegdheid inzake het economisch beleid blijft in handen van de lidstaten.

Ook was er consensus over de noodzaak om de economische en sociale doelstellingen in het nieuwe constitutionele verdrag op te nemen. De voorzitter deed mee dat het praesidium te gelegener tijd in het licht van het debat de mogelijke formuleringen zal bestuderen om doelstellingen te omschrijven waarin zowel met de economische als met de sociale aspecten rekening wordt gehouden; het praesidium zal in de plenaire zitting van januari of februari zijn ideeën presenteren over de inhoud van de artikelen betreffende de waarden en doelstellingen van de Unie, die een plaats moeten krijgen in de eerste titels van het constitutionele verdrag.

Vele leden bepleitten een betere coördinatie van de nationale economische beleidsmaatregelen. Dit betekent voor een aantal van hen dat de Commissie een grotere rol moet krijgen.

Alle leden waren het erover eens dat de Commissie met betrekking tot de toepassing van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid (GREB's) over de mogelijkheid moet beschikken om een eerste waarschuwing rechtstreeks te richten tot de betrokken lidstaat. Verscheidene leden steunden ook de suggestie dat de Raad op voorstel van de Commissie een besluit neemt zonder dat de betrokken lidstaat aan de stemming kan deelnemen.

Wat het stabiliteitspact betreft, overheerste het gevoel dat het weliswaar moet worden gehandhaafd, maar dat het een "politiek instrument" vormt dat niet in het verdrag thuishoort. De voorzitter herinnerde er evenwel aan dat het pact van essentieel belang is voor de begrotingsstabiliteit en de coördinatie van de economische beleidsmaatregelen.

Wat de procedure bij buitensporige tekorten betreft, wensten talrijke leden van de Conventie dat de Commissie een eerste waarschuwing kan richten tot een lidstaat die geconfronteerd wordt met een buitensporig tekort. Wat de latere stadia betreft, steunden verscheidene leden de idee dat de Raad op voorstel van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid een besluit neemt, ook hier weer met uitsluiting van de betrokken lidstaat. Een aantal leden was niettemin tegen dit idee: het praesidium dient zich hierover verder te beraden.

Wat de belastingheffing betreft, stelde niemand de fiscale bevoegdheden zoals vermeld in de artikelen 93, 94 en 175 van het verdrag ter discussie. Wat de eigenlijke procedures betreft, wenste een aanzienlijk deel van de Conventieleden procedurele wijzigingen, opdat ten aanzien van het belastingbeleid vorderingen kunnen worden gemaakt teneinde de goede werking van de eengemaakte markt te waarborgen; hiertoe dient in het constitutionele verdrag een lijst van maatregelen te worden opgenomen waarover de Raad met gekwalificeerde meerderheid een besluit zou moeten nemen.

De Conventieleden die daarentegen met betrekking tot belastingvraagstukken de besluitvorming met eenparigheid van stemmen wensden te handhaven, hebben dit nogmaals met klem onder de aandacht gebracht. De voorzitter heeft hieruit geconcludeerd dat over deze kwestie later een voorstel aan de Conventie moet worden voorgelegd.

Wat de open coördinatiemethode betreft, gingen er vele stemmen op om haar in het verdrag op te nemen, met bepalingen over de rol van het Europees Parlement en die van de Commissie. Het praesidium zal zich beraden over de vraag hoe de open coördinatiemethode in het constitutionele verdrag kan worden opgenomen, rekening houdend met de geuite bezwaren en in het licht van het verslag van de door de heer Amato voorgezeten groep, die haar aanbevelingen in de volgende plenaire zitting zal presenteren.

Vele Conventieleden onderstreepten de moeilijkheden waarmee de Eurogroep na de uitbreiding te maken zal krijgen. Er is geen consensus ten gunste van een formeler karakter van de Eurogroep. De voorzitter deelde mee dat het praesidium zich hierover zal beraden. Wat de eigenlijke besluiten betreffende de eurozone aangaat, wensten sommigen dat deze worden genomen door een Raad ECOFIN waarin alleen de tot de eurozone behorende lidstaten vertegenwoordigd zijn; doch anderen pleitten voor de toepassing van de methode van de nauwere samenwerking.

Talrijk waren de pleidooien voor een grotere rol van de sociale partners.

Hoewel de werkgroep in dit verband geen concrete oplossing heeft voorgesteld, tekende zich een duidelijke voorkeur af voor één enkele vertegenwoordiging van de eurozone in internationale fora. Probleem hierbij is, dat een groot aantal leden van de Unie, in elk geval in de nabije toekomst, geen deel uitmaakt van deze zone. Er werden verscheidene suggesties geformuleerd. De voorzitter heeft voorgesteld dat de door vice-voorzitter Dehaene voorgezeten Werkgroep VII deze voorstellen bestudeert en dit vraagstuk in haar verslag opneemt.

- b) debat over het sociale Europa
(doc. CONV 300/02 + COR 2 en doc. CONV 374/02)

De voorzitter leidde het debat in met een herinnering aan het verzoek van verscheidene leden van de Conventie, dat door een aantal andere werd gesteund, om in plenaire zitting een debat over sociale vraagstukken te houden. Dit is een belangrijk onderwerp, waaraan de burgers van Europa zeer veel gewicht toekennen. Aangezien het de taak van de Conventie is structurele vraagstukken te behandelen, zou het debat gericht moeten zijn op eventuele wijzigingen van de bestaande verdragsbepalingen.

Een groot aantal van de sprekers over dit onderwerp onderstreepte hoe belangrijk het is dat dit onderwerp in het toekomstige constitutionele verdrag voldoende ambitieus wordt behandeld. Het zou door het publiek niet worden begrepen indien het verdrag geen paragrafen over sociale onderwerpen zou bevatten. Het verdrag zou moeten voorzien in de totstandbrenging van een Europese sociale markt; de instelling van een eengemaakte markt was tenslotte geen doel op zichzelf.

Verscheidene sprekers gaven een opsomming van de elementen die in een toekomstig verdrag zouden moeten worden opgenomen. Hieronder waren elementaire sociale rechten, sociale bescherming, volledige werkgelegenheid, de gelijkheid van man en vrouw en de noodzaak sociale diensten van algemeen belang te beschermen.

Een aantal sprekers vroeg om invoering van de passende instrumenten die nodig zijn om de sociale doelstellingen van de Unie te realiseren. Volgens sommigen was hiervoor een uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie op sociaal gebied nodig. Het is belangrijk dat bijvoorbeeld een voortvarende aanpak inzake de werkgelegenheid wordt geschraagd door bepalingen die adequate

wetgeving op dit gebied mogelijk maken. Ook werd erop gewezen dat passende instrumenten beschikbaar moeten zijn om de coördinatie te stimuleren van die onderdelen van het sociaal beleid welke nog onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten vallen. Voor sommigen betekende dit, dat de open coördinatiemethode in het verdrag moet worden opgenomen. Verscheidene leden waren van oordeel dat het verdrag een horizontale clausule zou moeten bevatten, waarmee de ruimere toepassing van het sociaal beleid zou worden erkend. Ook werd uiting gegeven aan de opvatting dat stemmen met gekwalificeerde meerderheid op sociaal gebied de regel zou moeten zijn.

Verscheidene sprekers onderstreepten dat het belangrijk is de sociale partners een passende rol te geven en dat dit in het verdrag beter moet worden weergegeven. Enkelen wezen er ook op dat het waardevol kan zijn de civiele samenleving in ruimere mate te raadplegen.

De meeste sprekers spraken zich uit voor de oprichting van een Conventie-werkgroep voor sociale vraagstukken.

Eén spreker was van mening dat de totstandbrenging van één enkel Europees sociaal model niet mogelijk is. Het sociaal beleid is in de eerste plaats een zaak van de individuele lidstaten en dit dient zo te blijven; de bevoegdheden op dit gebied moeten derhalve niet worden uitgebreid.

De voorzitter concludeerde dat men het er in het algemeen over eens was dat Europa meer moet zijn dan alleen een eengemaakte markt en dat dit niet slechts in de algemene doelstellingen van de Unie moet worden weerspiegeld, maar ook in haar beleidsmaatregelen. Ook duidelijk is evenwel dat Europa zijn concurrentiepositie ten opzichte van de rest van de wereld moet handhaven. Beide elementen zijn in de Werkgroep economisch bestuur aan de orde gekomen en beide zouden in het constitutioneel verdrag moeten worden weerspiegeld.

Wat de bevoegdheden betreft waren er verschillende gezichtspunten, doch een aantal leden had verzocht om uitbreiding van de bevoegdheden en zelfs was gesuggereerd horizontale clausules op te nemen waarin naar andere beleidsgebieden wordt verwezen. Er was aanzienlijke steun voor de opvatting dat de sociale partners een passende rol moeten kunnen spelen.

De voorzitter constateerde dat er aanzienlijke steun was voor het instellen van een Werkgroep sociaal Europa. Daarbij zouden de gebruikelijke procedures worden gevolgd, d.w.z. dat de resultaten van het plenaire debat in aanmerking genomen worden bij de opstelling van het mandaat van een groep.

- 2. Presentatie door de heer Amato van de stand van de besprekingen in Werkgroep IX over vereenvoudiging van instrumenten en procedures**
- 3. Presentatie door de heer Bruton van de stand van de besprekingen in Werkgroep X over veiligheid en rechtvaardigheid**

De Conventie luisterde naar mondelinge presentaties van de besprekingen van elk van deze twee groepen, die hun verslagen tijdens de volgende vergadering (5/6 december) zullen presenteren.

Vrijdag 8 november

- 4. Voortzetting van het inleidend debat over het voorontwerp van een constitutioneel verdrag (doc. CONV 369/02)**

De tijdens de vorige zitting gebleken consensus over het constitutionele karakter en de structuur van het verdrag werd in alle toespraken bevestigd.

Er werden ook specifiekere opmerkingen gemaakt:

- sommige Conventieleden onderstreepten dat de Conventie zich ten doel zou moeten stellen het hele verdrag op te stellen, met inbegrip van het tweede deel, en de IGC derhalve een compleet eindproduct voor te leggen;
- de Unie moet niet alleen als unie van staten, maar ook als unie van burgers worden omschreven;

- meerdere sprekers gaven nadrukkelijk uiting aan de wens om de institutionele architectuur op korte termijn te verduidelijken; de hele institutionele driehoek zou versterkt moeten worden; voor sommigen zou een nieuwe regeling voor de verkiezing van de voorzitter van de Commissie een akkoord over een verkozen voorzitter van de Europese Raad in de hand kunnen werken;
- met betrekking tot het Congres van de volkeren van Europa is geopperd hieraan niet de status van "instelling" te geven, waardoor het een ongewenst karakter zou krijgen, maar het in een ander deel van het Verdrag onder te brengen, als een forum dat bedoeld is om de democratische participatie aan het Europese leven te vergroten;
- voorts werd voorgesteld:
  - de bepalingen inzake mededinging naar de titel "Interne markt" te verplaatsen;
  - uitdrukkelijk de rol van de regio's te vermelden;
  - in het eerste deel van het Verdrag de sociale dialoog in te voegen;
  - de transparantie-eis te benadrukken;
  - de bepalingen inzake behoorlijk bestuur aan te scherpen;
- enkele Conventieleden hadden twijfels bij het opnemen van een specifieke titel "Defensie".

Ter afronding constateerde de voorzitter dat het ontwerp van een verdragsarchitectuur en -opzet positief is ontvangen en dat de andere opgeworpen vraagstukken in verband met de inhoud of de plaats van afzonderlijke bepalingen opnieuw moeten worden bekeken in het kader van de bespreking van de teksten die het Præsidium in het licht van de plenaire debatten zal opstellen en begin 2003 aan de Conventie zal voorleggen.

5. Aanvullende bevoegdheden

- debat over het verslag van Werkgroep V, voorgezeten door de heer Christophersen (doc. CONV 375/02)

Alvorens de conclusies van Werkgroep V (doc. CONV 375/02) te presenteren wilde de heer Christophersen enige toelichting verstrekken naar aanleiding van bepaalde opmerkingen die aan hem waren gericht. Hij verklaarde met name dat het hoofddoel van de groep erin bestond de respectieve verantwoordelijkheden van de lidstaten en de Unie te verduidelijken, en dat het nooit zijn bedoeling was geweest om communautaire beleidsgebieden op een of andere wijze weer onder nationale bevoegdheid te brengen. Evenmin had hij de wetgevende bevoegdheden van het Europees Parlement in twijfel willen trekken. En ook de door de groep voorgestelde nieuwe benaming "ondersteuningsmaatregelen" liet het belang van de betrokken beleidsgebieden onverlet.

i) het verslag van de werkgroep

In zijn toespraak besteedde de heer Christophersen vooral aandacht aan de volgende punten in het verslag:

- Een van de belangrijkste aanbevelingen van de groep is, in het eerste deel van het Verdrag een enkele afzonderlijke titel voor de bevoegdheden op te nemen. Deze titel zou moeten bestaan uit een summiere beschrijving van de bevoegdheden (een voorstel dat in de groep op enige reserves stuitte), de omschrijving van de soorten bevoegdheid en van de beginselen die ten grondslag liggen aan de uitoefening van de bevoegdheden van de Unie.
- Met betrekking tot de omschrijving van de aanvullende bevoegdheden zelf had de groep met haar conclusie dat "de wetgeving van de Unie (verordeningen en richtlijnen) niet bij wijze van ondersteuningsmaatregel kan worden aangenomen", noch willen vooruitlopen op een omschrijving van wat er in de Unie onder het gebied "wetgevend" moet vallen, een taak die tot de bevoegdheid van de door de heer Amato voorgezeten werkgroep behoort, noch de deelneming van het Europees Parlement aan de besluitvorming op de betrokken gebieden, via de medebeslissingsprocedure, op losse schroeven willen zetten.

De groep had in de termen van het huidige Verdrag tot uitdrukking willen brengen dat de ondersteuningsmaatregelen de gebieden bestrijken waarop de lidstaten hun wetgevende bevoegdheid niet aan de Unie hebben overgedragen, en dat de Unie op die gebieden bijgevolg slechts maatregelen kan aannemen die het optreden van de lidstaten aanvullen of ondersteunen, maar in geen geval de wetgeving van de lidstaten kunnen harmoniseren, vervangen, wijzigen of op enigerlei wijze aantasten.

- De groep gaf een opsomming van de beginselen die aan de uitoefening van de bevoegdheden van de Unie ten grondslag moeten liggen. De heer Christophersen wees daarbij op het evenwicht in deze opsomming. Het betreft de beginselen bevoegdheidsverlening, subsidiariteit, evenredigheid, primaat van het Gemeenschapsrecht, uitvoering op nationaal niveau, solidariteit en gemeenschappelijk belang, alsmede eerbiediging van de nationale identiteit.
- De door de groep voorgestelde formulering van het beginsel van bevoegdheidsverlening (waarbij wordt gesteld dat de bevoegdheden die niet aan de Unie zijn overgedragen bevoegdheden van de lidstaten blijven) en van eerbiediging van de nationale identiteit (waarbij een lijst van voorbeelden wordt gegeven) was niet bedoeld om de draagwijdte van die beginselen te wijzigen, maar uitsluitend om ze duidelijker te maken voor de burgers.
- Met betrekking tot de interferentie van de functionele bevoegdheden (bijvoorbeeld de interne markt) en de bevoegdheden op specifieke gebieden, in het bijzonder de bevoegdheden die onder de ondersteuningsmaatregelen vallen, heeft de groep voorgesteld in het Verdrag de beginselen op te nemen die reeds in de jurisprudentie zijn vastgelegd. Het "zwaartepunt" (opgevat als "hoofddoelstellingen, inhoud en beoogde effecten") van een voorstel moet bepalend zijn voor de keuze van de rechtsgrondslag in het Verdrag.
- Artikel 308 moet gehandhaafd blijven als vrijwaringsclausule. De heer Christophersen wees erop dat tegenover de mechanismen die het moeilijker maken zich van deze clausule te bedienen, het voorstel staat om nieuwe specifieke rechtsgrondslagen te scheppen op gebieden waarop stelselmatig gebruik is gemaakt van artikel 308, en het voorstel om de werkingssfeer van dit artikel uit te breiden van de interne markt tot alle doelstellingen van de Unie.

ii) debat/conclusies

Tijdens het daaropvolgende debat liet een groot aantal Conventieleden weten de in het verslag van de groep gekozen aanpak niet te steunen.

De voorgestelde nieuwe benaming "ondersteuningsmaatregelen" werd door veel sprekers verwarrend genoemd, omdat zij niet laat zien dat het gaat om gebieden waarop de Unie bevoegd is tot optreden.

Het voorstel van de werkgroep om de zinsnede "een steeds hechter verbond" (artikel 1 VEU) te herformuleren om de indruk te vermijden dat de toekomstige bevoegdheidsoverdracht op zichzelf een doel van de Unie is, stuitte op verzet van meerdere leden van de Conventie. Sommigen merkten op dat het probleem het gevolg is van een onjuiste interpretatie, aangezien dit artikel verwijst naar een verbond tussen volkeren en derhalve niet van invloed is op de bevoegdheden. In zijn antwoord onderstreepte de heer Christophersen dat deze aanbeveling niet gezien moet worden als een poging om de politieke draagwijdte van dit artikel te beperken. Integendeel, de groep heeft, hoewel zij geen overeenstemming kon bereiken over een alternatieve formulering, verschillende varianten bestudeerd die alle hetzelfde engagement voor het verbond tussen de volkeren van Europa uitdrukken. Hij memoreerde dat ook de Europese politieke fracties in hun standpunten voor de Conventie wijzigingen in dit artikel hadden voorgesteld.

Geen enkele spreker had bedenkingen bij de aanbeveling om in het nieuwe constitutioneel verdrag een afzonderlijke titel voor alle bevoegdheidsvraagstukken op te nemen, met inbegrip van de omschrijving van de categorieën bevoegdheden en de beginselen die aan de uitoefening van de bevoegdheden van de Unie ten grondslag liggen.

Veel leden gaven daarentegen te kennen het oneens te zijn met de gedachte in het constitutioneel verdrag een "elementaire afbakening van bevoegdheden van de Unie" op te nemen, omdat zij dit zagen als een poging om de vaste lijst van bevoegdheden, die de Conventie reeds had verworpen, weer op de agenda te plaatsen.

Een grote meerderheid was tegen het door de groep voorgestelde verbod op het gebruik van wetgevingsinstrumenten in het kader van de aanvullende bevoegdheden. Volgens sommige sprekers zou zo'n verbod a priori de wetgevende bevoegdheden van het Europees Parlement uit hoofde van de medebeslissingsprocedure op de betrokken gebieden kunnen aantasten. Voor heel wat Conventieleden moet de gedachte van een koppeling tussen soorten bevoegdheden en instrumenten verworpen worden. Geen van de sprekers betwistte evenwel dat het verbod op het harmoniseren van de nationale wetgevingen een element is dat welhaast voor alle betrokken gebieden opgaat.

Tegen de opnemng van gebieden zoals sociaal beleid of onderzoek in de lijst van gebieden waarvan in het verslag wordt bepaald dat het aanvullende bevoegdheden betreft, werd door veel leden verzet aangetekend.

Bij de clausule betreffende de eerbiediging van de nationale identiteit werd eveneens door velen een voorbehoud uitgesproken. Meerdere sprekers beschouwden dit als een poging om opnieuw een lijst van bevoegdheden van de lidstaten op te voeren, een idee dat al duidelijk door de Conventie was verworpen, en spraken hun voorkeur uit voor de meer algemene formulering van artikel 6, lid 3, VEU. De heer Christophersen memoreerde dat de groep in de definitieve versie van het verslag vóór de lijst van voorbeelden de zinsnede "onder meer" had ingevoegd om duidelijk de indicatieve en niet-uitputtende aard ervan aan te geven. Het lag in de bedoeling van de groep het beginsel te verduidelijken, met uitsluiting van iedere mogelijkheid om de lijst van voorbeelden als een opsomming van de bevoegdheden van de lidstaten te beschouwen.

Wat artikel 308 betreft, bleek er een grote meerderheid te bestaan voor de noodzaak een "flexibiliteitsclausule" te behouden met nadere bepalingen voor het nemen van zware beslissingen, met name de eis van eenparigheid van stemmen in de Raad. Ten aanzien van de mechanismen voor de vrijwaring van de flexibiliteitsclausule betoonden de Conventieleden zich kritischer. Zo waren velen onder hen tegen het doorbreken van het beginsel van vormovereenkomst, dat ertoe leidt dat een wetgevingsbesluit dat met eenparigheid van stemmen is aangenomen, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zou kunnen worden ingetrokken, alsmede tegen het prejudicieel beroep. Zoals de heer Christophersen zelf verklaarde, werd er een duidelijke voorkeur uitgesproken voor de gedachte van politieke toetsing, zowel door het Europees Parlement, dat om instemming met de besluitvorming wordt gevraagd, als door de nationale parlementen, via een koppeling met het door de Werkgroep subsidiariteit voorgestelde systeem van vroegtijdige waarschuwing.

Ter afsluiting van het debat merkte de voorzitter van de zitting, de heer Dehaene, op dat het plenaire debat had uitgewezen dat een grote meerderheid van de Conventieleden de in het verslag gekozen aanpak niet steunt, en dat het Præsidium zich nog nader zal beraden in het licht van de verschillende punten die in dit debat naar voren zijn gekomen.

6. Vragenuurtje

Dit agendapunt werd wegens tijdgebrek geschrapt.

II. VOLGENDE ZITTING VAN DE CONVENTIE

De voorzitter kondigde aan dat de volgende vergadering van de Conventie zal plaatsvinden op donderdag 5 december vanaf 15.00 uur en op vrijdag 6 december vanaf 9.30 uur. In deze vergadering zullen hoofdzakelijk de verslagen van de werkgroepen "vereenvoudiging van wetgevingsprocedures en instrumenten" en "veiligheid en rechtvaardigheid" besproken worden.

DE EUROPESE CONVENTIE
Plenaire zitting van 7 en 8 november 2002

LIJST VAN SPREKERS
op basis van de volgorde waarin zij het woord hebben gevoerd

Donderdag 7 november

1. Coördinatie van de economische beleidsmaatregelen
(a) debat over het verslag van Werkgroep VI, economisch bestuur, voorgezeten door de heer Hänsch (doc. CONV 357/02)

1. De heer Caspar EINEM – Oostenrijk (Parlement)
2. De heer Timothy KIRKHOPE – Europees Parlement
3. De heer Evrypidis STYLIANIDIS – Griekenland (Parlement)
4. De heer Pierre MOSCOVICI – Frankrijk (Regering)
5. De heer Elmar BROK – Europees Parlement
6. Mevrouw Danuta HÜBNER – Polen (Regering)
7. De heer Andrew DUFF – Europees Parlement
8. De heer Michel BARNIER – Commissie
9. De heer Erwin TEUFEL – Duitsland (Parlement)
10. De heer Pierre LEQUILLER – Frankrijk (Parlement)
11. De heer Hans Martin BURY – Duitsland (Regering)
12. De heer Gianfranco FINI – Italië (Regering)
13. De heer Josep BORRELL FONTELLES – Spanje (Parlement)
14. Mevrouw Pervenche BERES – Europees Parlement
15. De heer Peter HAIN – Verenigd Koninkrijk (Regering)
16. De heer Johannes VOGGENHUBER – Europees Parlement
17. De heer Henrik dam KRISTENSEN – Denemarken (Parlement)
18. De heer Alfonso DASTIS – Spanje (Regering)
19. Mevrouw Marie NAGY – België (Parlement)
- (Blauwe kaarten: FARNLEITNER, FAYOT, d'OLIVEIRA MARTINS)*
20. Mevrouw Lena HJELM-WALLÉN – Zweden (Regering)
21. De heer Josef ZIELENIEC – Tsjechië (Parlement)
22. De heer Giorgos KATIFORIS – Griekenland (Regering)

23. De heer Valdo SPINI – Italië (Parlement)
24. De heer Ernani LOPES – Portugal (Regering)
25. De heer William ABITBOL – Europees Parlement
26. De heer Gijs de VRIES – Nederland (Regering)
27. Mevrouw Sylvia-Yvonne KAUFMANN – Europees Parlement
28. De heer Adrian SEVERIN – Roemenië (Parlement)
29. De heer Hubert HAENEL – Frankrijk (Parlement)
30. De heer Göran LENNMARKER – Zweden (Parlement)
31. De heer Louis MICHEL – België (Regering)
32. Mevrouw Ayfer YILMAZ – Turkije (Parlement)
33. Mevrouw Hildegard PUWAK – Roemenië (Regering)
34. De heer Lamberto DINI – Italië (Parlement)
35. De heer Jacques SANTER – Luxemburg (Regering)
36. Mevrouw Linda McAVAN – Europees Parlement
37. Mevrouw Cristiana MUSCARDINI – Europees Parlement
(*Blauwe kaart: THORNING-SCHMIDT*)
38. Mevrouw Gisela STUART – Verenigd Koninkrijk (Parlement)
39. Mevrouw Piia-Nora KAUPPI – Europees Parlement
40. De heer Oguz DEMIRALP – Turkije (Regering)
41. De heer Dick ROCHE – Ierland (Regering)
42. Mevrouw Riitta Lisa KORHONEN – Finland (Parlement)
43. De heer Emilio GABAGLIO – (Europees Verbond van Vakverenigingen) Waarnemer
44. De heer Roger BRIESCH – (Economisch en Sociaal Comité) Waarnemer
(*Blauwe kaart: HEATHCOAT-AMORY*)

Donderdag 7 november

1. Coördinatie van de economische beleidsmaatregelen

(b) debat over het sociale Europa (doc. CONV 300/02 + COR 2 en CONV 374/02)

1. Mevrouw Anne VAN LANCKER – Europees Parlement
2. De heer Proinsias DE ROSSA – Ierland (Parlement)
3. De heer Vytenis ANDRIUKAITIS – Litouwen (Parlement)
4. De heer Ben FAYOT – Luxemburg (Parlement)
5. De heer Jürgen MEYER – Duitsland (Parlement)
6. Mevrouw Eduarda AZEVEDO – Portugal (Parlement)
7. De heer Paraskevas AVGERINOS – Griekenland (Parlement)
8. De heer Carlos CARNERO – Europees Parlement
9. De heer Danny PIETERS – België (Parlement)
10. De heer Antonio TAJANI – Europees Parlement
11. De heer Jan KOHOUT – Tsjechië (Regering)
12. De heer Frans TIMMERMANS – Nederland (Parlement)
13. De heer Per DALGAARD – Denemarken (Parlement)

3. Presentatie door de heer Bruton van de stand van de besprekingen in Werkgroep X over veiligheid en rechtvaardigheid

(Blauwe kaarten: STUART, ROCHE, HAENEL)

DE EUROPESE CONVENTIE
Plenaire zitting van 7 en 8 november 2002

LIJST VAN SPREKERS (herzien)

Op basis van de volgorde waarin zij het woord hebben gevoerd

Vrijdag 8 november

– **Voortzetting van het inleidend debat over het voorontwerp van een constitutioneel verdrag**

1. De heer Sören LEKBERG – Zweden (Parlement)
2. De heer Antonio TAJANI – Europees Parlement
3. De heer Henning CHRISTOPHERSEN – Denemarken (Regering)
4. De heer Pierre LEQUILLER – Frankrijk (Parlement)
5. De heer Joschka FISCHER – Duitsland (Regering)
6. De heer Olivier DUHAMEL – Europees Parlement
7. De heer Alberto COSTA – Portugal (Parlement)
8. De heer Kimmo KILJUNEN – Finland (Parlement)
9. De heer Hannes FARNLEITNER – Oostenrijk (Regering)
10. De heer Johannes VOGGENHUBER – Europees Parlement
11. De heer Jürgen MEYER – Duitsland (Parlement)
12. De heer Jacob SÖDERMAN – (Europese Ombudsman) Waarnemer
13. De heer Reinhard RACK – Europees Parlement
14. De heer Pierre CHEVALIER – België (Regering)
15. Mevrouw Liia HÄNNI – Estland (Parlement)
16. De heer Jos CHABERT – (Comité van de Regio's) Waarnemer

5. Aanvullende bevoegdheden

Debat over het verslag van Werkgroep V, voorgezeten door de heer Christophersen (doc. CONV 375/02)

1. De heer Pierre LEQUILLER – Frankrijk (Parlement)
2. De heer Alfonso DASTIS – Spanje (Regering)
3. De heer Lamberto DINI – Italië (Parlement)
4. De heer Joschka FISCHER – Duitsland (Regering)
5. De heer Erwin TEUFEL – Duitsland (Parlement)
6. De heer David HEATHCOAT-AMORY – Verenigd Koninkrijk (Parlement)

7. De heer Andrew DUFF – Europees Parlement
  8. De heer Alain LAMASSOURE – Europees Parlement
  9. De heer Michael FRENDÓ – Malta (Parlement)
  10. De heer Pierre MOSCOVICI – Frankrijk (Regering)
  11. Mevrouw Helle THORNING-SCHMIDT – Europees Parlement
  12. De heer Diego LOPEZ GARRIDO – Spanje (Parlement)
  13. De heer Gijb de VRIES – Nederland (Regering)
  14. De heer Hannes FARNLEITNER Oostenrijk (Regering)
  15. De heer Klaus HÄNSCH – Europees Parlement
  16. De heer René van der LINDEN – Nederland (Parlement)
  17. De heer Michael ATTALIDES – Cyprus (Regering)
  18. De heer Olivier DUHAMEL – Europees Parlement
  19. Mevrouw Pervenche BERES – Europees Parlement
  20. De heer Pierre CHEVALIER – België (Regering)
  21. De heer António VITORINO – Commissie
  22. De heer Ernani LOPES – Portugal (Regering)
  23. De heer Jens-Peter BONDE – Europees Parlement
  24. Mevrouw Lena HJELM WALLÉN – Zweden (Regering)
  25. De heer Edmund WITTBRODT – Polen (Parlement)
  26. Mevrouw Liia HÄNNI – Estland (Parlement)
  - (Blauwe kaart: TOMLINSON)*
  27. De heer Francesco SPERONI – Italië (Regering)
  28. Mevrouw Marie NAGY – België (Parlement)
  29. De heer Peter SERRACINO-INGLOTT – Malta (Regering)
  30. De heer Joachim WUERMELING – Europees Parlement
  - (Blauwe kaarten: TIILIKAINEN, MacCORMICK, VANHANEN)*
-